

Az Északi-középhegység rejtett kincsesládája

Hazánk egyik kevésbé ismert, mégis különleges tája a Cserehát. Nem felhőkkel párbajozó hegycsúcsokkal vagy zsúfolt turisztikai központokkal várja az utazókat, hanem nyugodt hangulatú, eldugott falvakkal, erdős dombvidékével, történelmi emlékeivel és felfedezésre ösztönző hangulatával. Aki ide látogat, annak érdemes belemélyedni a táj megismerésébe.

A Cserehát kiváló célpont túrázók, fotósok, történelmet kedvelők számára, de akkor is, ha az ember csak egy kis nyugalomra, a nyüzsgő városi létből való kiszakadásra vágyik. Az erdőkkel borított dombok, völgyekben fekvő települések és régi földutak változatos, vadregényes tájképet alkotnak. A térség különösen ősszel és tavasszal mutatja legszebb oldalát, de emlékeztetések maradhatnak a nyári zöld erdők, vagy a téli, tiszta időben feltáruló panorámák is.

Egy kis földrajz

Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részén terül el a Cserehát, a Bódva és a Hernád folyók határolásában, hidat képezve a Bükk, az Aggteleki-karszt és a Zempléni-hegység között. Felszíne elsősorban alacsony, tagolt dombvidék, amit

szűk völgyek, erdőfoltok, rétek, szántók és patakok szabdalnak. A legmagasabb pontok sem szállhatnak versenybe a magashegységek méreteivel, de egy-egy emelkedő után így is festői panorama tárulhat elénk. A térség erdeinek zömét az ÉSZAKERDŐ Zrt. kezeli. A dombvidék nevét a cseres-tölgyes és gyertyános-tölgyes erdőkről kapta. A Cserehát faunája figyelemre méltó: rendkívül gazdag az itteni rovar- és madárvilág, valamint a nagyobb erdőterületekre jellemző nagyszámú nagyvadállomány. A földtani felépítés szintén hozzájárul a táj változatosságához: a Cserehát nagy része üledékes kőzetekből épül fel, amelyek a hosszú idő alatt végbemenő eróziós folyamatok következtében lankás hátakká és völgyekké formálódtak. A településszerkezet errefelé ritkább, mint az ország sűrűbben lakott részein.

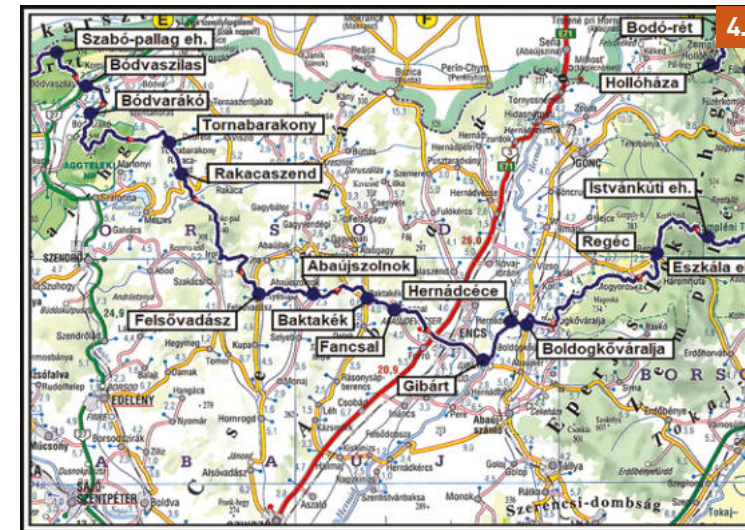

2.

1. A Cserehát ősszel is gyönyörű
2. Sportolásra is alkalmas a Rakaca-víztározó
3. Pálos kolostorrom a Szalonnai-hegységben
4. OKT Cserehát területét átszelő szakasza
5. Az Edelényi Kastélysziget barokk stílusban épült

3.

5.

Sok falu feltűnően kis lélekszámú, és jellemző a környékre a hagyományos településkép. Az utcák mentén régi parasztházak, egyszerű templomok és gazdasági épületek idézik fel a térség múltját. A domborzati viszonyoknak köszönhetően ezek a falvak leginkább völgyekben, patakok mentén alakultak ki, míg a magasabb területeken erdők és mezőgazdasági területek találhatók.

Mit érdemes felkutatni?

Az Árpád-kori Szendrő település volt mezőváros és megyeszékhely is, a Bódva völgy kapujaként is emlegetik. A városban állt a megye legelső kővára, mely eleinte végvári szerepet látott el, majd a Rákóczi-szabadságharc alatt a kurucok egyik állomáshelye volt. A szabadságharc végével azonban a fejedelem leromboltatta az erődítményt. A várhegy tetején, az egykori lőportorony helyén található ma a 2012-ben épült 25 méter magas Felsővár kilátót, és a vár visszafalazott délkeleti bástyáját.

Vizsoly település neve elsősorban a magyar nyelvtörténet egyik legfontosabb emlékéhez, a vizsolyi Bibliához és Károli Gáspár nevéhez fűződik. A 16. század végén itt nyomtatták ki ugyanis az első teljes magyar nyelvű Bibliát.

A helyi református templom története több évszázadra tekint vissza, és építészeti részletei is arról tanúskodnak, hogy a település már a középkorban is fontos szerepet töltött be a térségben. Ha ide látogatunk, részletes képet kaphatunk a 16. századi könyvnyomtatás, a reformáció és a magyar nyelvi kultúra kapcsolatáról is. Az Edelényi Kastélysziget, hivatalos nevén az edelényi L'Huillier-Coburg-kastély a Cserehát egyik legjelentősebb épített öröksége. A kastély különleges barokk építészeti együttest alkot a Bódva völgyében. Az épület a 18. században nyerte el mai formáját, és több tulajdonos történetéhez kapcsolódik. Belső terei és díszítőfestései a főúri életformába engednek betekintést. A 2009-től 2013-ig tartó restaurálásnak köszönhetően ma testközből ismerhetjük meg a kastély történetét és művészeti értékeit.

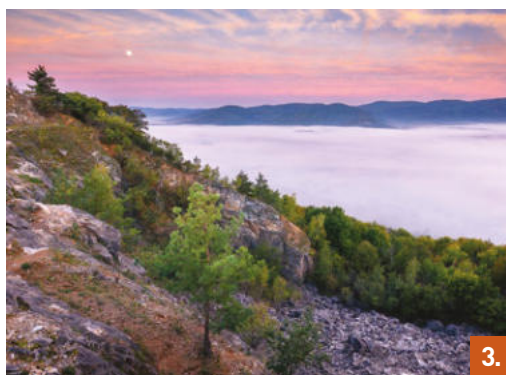
Edelény felől könnyedén megközelíthető a Császa-szőlőhegy, ahol felfedezhetjük a 2008-ra megépült kálváriát. ➔

1.

2.

3.

1. Kálvária vezet a Császa-szőlőhegy harangtornyához
2. Szendrő és a fölé tornyosuló Felsővár kilátó
3. Ködtakaró a Bódva völgyén
4. Hármán a dombtetőn

4.

A hely különlegessége, hogy tetején egy társadalmi összefogással épített harangtornyot találhatunk, ami egy 1876-ban öntött harangot rejt magában. A szőlőhegyre vezető úton megcsodálhatunk uradalmi borházat és régi pincerendszereket is.

A Rakaca-víztározó Észak-Magyarország legnagyobb mesterséges víztározója, amely Meszes, Szalonna és Martonyi települések között fekszik. A festői környezetben lévő tó népszerű a vízi sportokat kedvelők körében. A helyszínen lehetőségünk van evezésre, horgászatra, és külön kijelölt fürdőhely is várja a látogatókat.

A Szalonnai-hegységben található martonyi Háromhegyi Pálos templom és kolostorrom egyedülálló műemlék hazánkban, hiszen ez az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend legjobb állapotban fennmaradt emléke. Bódvarákó, Perkupa vagy Martonyi települések felől a kék és zöld jelzéseken is megközelíthető.

A kolostort szalonnai nemesek alapították az 1300-as években, majd az 1500-as években lakatlanná vált. A '90-es évek végén a romok az Aggteleki Nemzeti Park tulajdonába kerültek, amikor megkezdődött régészeti feltárásuk. Az ásatások során több száz faragott kőmaradvány került elő, amelyeket később rekonstrukciók során visszaépítettek a falakba.

Ha gyalog indulnánk útnak

A Cserehát rejtett természeti csodáit erdei turistautakon is felkereshetjük. A változatos táj, minden évszakban szemet gyönyörködtető panorámák, valamint az izgalmas történelem felfedezésére kínál lehetőséget az Országos Kéktúra, aminek egy szakasza az ÉSZAKERDŐ Zrt. fenntartásában van, illetve a cserehádi piros (hivatalosan Cserehát turistája) turistaútja. Különösen jó választás lehet a Cserehát azoknak, akik nem a zsúfolt üdülőhelyek rajongói – itt mindenki megismerheti azt a bizonyos vidéki nyugalmat. Az itteni erdők csendje, a táj szépsége és lassú, nyugodt ritmusa lehetőséget ad arra, hogy kikapcsolódjunk, akár autós, akár gyalogos látogatást tervezünk ide.

Laczkó Annamária

ÉSZAKERDŐ Zrt.

Fotók: Fehér János, Laczkó Gergő,

Horváth Béla